N°. 263. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag 4 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De meeste belgische bladen zijn heden, uithoofde van den Allerheiligendag op gisteren, niet verschenen.

— Heden (2 *November*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. $100\frac{1}{4}$; O. Metall. $102\frac{1}{2}$; Sp. Ardoin $17\frac{1}{2}$, $18\frac{1}{4}$; Nap. renten $91\frac{1}{4}$; B. Tavolière 56; Sicil. $92\frac{3}{4}$; Rom. L. 100; Id. te Antw. 95; Braz. $83\frac{1}{8}$. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam $\frac{1}{2}$ pCt. verlies k. z.

De bijzondere parijsche briefwisseling van eergisteren (31 *October*) behelst het volgende over de spaansche zaken:

» De openbare aandacht kan niet lange van Spanje afgewend blijven. De gewigtige tijdingen, dagelijks uit dat ongelukkig land komende, doen er gedurig op terugkomen. De depeches van Baijonne zoowel als de regtstreeksche brieven, maken van de noodlottigste gebeurtenissen voor de zaak der koningin gewag. Zoo berigt ons heden morgen de *Moniteur* dat de vallei van Aran door de karlisten bezet is, dat de eerste storm op de stad Bilbao tegen den 27sten is bepaald en dat reeds de forten Begona en St. Augustin ingenomen zijn.

» Men denkt algemeen dat de karlisten Bilbao bemagtigen zullen; dit verlies zal de moedeloosheid onder de partij der koningin nog doen toenemen, en de hulpbronnen der karlisten vermeerderen; want Bilbao is eene handelplaats met vele rijke kooplieden welke de karlisten wel zullen uitplunderen en op rekwisitie stellen. Het zal bovendien de eerste belangrijke stad van het Noordelijk Spanje zijn, waarvan don *Carlos* zich meester maakt, en hij zal dezelve zeker tot zijne voorloopige hoofdstad maken.

» Dezen morgen is hier een karlistisch officier aangekomen, die voor weinige dagen het hoofdkwartier van don *Carlos* verlaten heeft. De bijzonderheden die hij over de hulpbronnen van don *Carlos* mededeeldt, kan men wel niet ten volle vertrouwen; echter zijn de daadzaken door hem vermeld vrij belangrijk.

» Volgens zijne verzekering bedragen de gezamenlijke karlistischs troepen, in onderscheidene provincien verdeeld, omtrent 50,000 man. Don *Carlos* magt in de drie Noordelijke provincien bedraagt 23,650 manschappen. De expeditie van *Gomez* is sterk omtrent 4800 man, die van *Sanz* 3,400; onderscheiden benden, in verschillende provincien verspreid, kan men rekenen op 7 à 8000 man, waarbij nog 1500 à 2000 rekruten kunnen gevoegd worden.

De troepenmagt om Bilbao vereenigd, bedraagt 12,000 man, waarvan 5000 Biscaijers en Kastilianen en 7000 Alavanezen en Guipuscoaners. Het overige van het Noordelijk leger maakt eene reserve en veiligheid voor don *Carlos* uit.

» Aangenomen dat deze berigten overdreven zijn, is het niet te min waar, dat don *Carlos* tegenwoordig over een aanzienlijk leger beschikt en dat zijne finantien, ten gevolge der expeditien zijner guerillas in goeden staat zijn. Het leger der koningin *Maria Christina* daarentegen is geheel ontzenuwd, en heeft geen vertrouwen in deszelfs chefs, zijnde de meeste officieren van het hof, die hunne rangen hebben verworven met vreedzaam het Prado door te wandelen.

» Het discours van *Maria Christina* is heden te Parijs ontvangen. Dit stuk zegt meer dan gewoonlijk dergelijke redevoeringen. *Mendizabal* intusschen laat de koningin zeggen, dat de intressen der binnen- en buitenlandsche schuld voldaan zijn tot op heden, hetgeen doet denken, dat hij nog het berigt niet had ontvangen van de weigering der Londensche en Parijsche bankiers om zijne wissels te betalen.”

— In eene bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 27sten wordt gesproken van het ontwerp der karlisten om nog eene derde expeditie onder *Buselio Garcia*, uit Navarre te zenden; doch men dacht, dat *Villareal* die met weinig genoegen *Casa Eguya* met het beleg van Bilbao had zien belasten, niet gaarne meerdere troepen missen zoude. Het plan der karlisten voor den winter, was in de eerste plaats de bemagtiging van Bilbao, om vervolgens onderhandelingen met de groote mogendheden aan te knoopen, en inmiddels don *Carlos*, die het zwervend leven moede werd, meer gemaks te bezorgen; ook zoude men al het geld en de voorwerpen van waarde door *Gomez*, *Sanz* en andere chefs op hunne togten verzameld, in zekerheid zoeken te brengen.

Na de openings-aanspraak der Spaansche koningin-regentes ziet men met belangstelling den arbeid der cortes te gemoet, die zich reeds dadelijk met zeer belangrijke onderwerpen zullen hebben bezig te houden, alsmede, of hunne houding jegens het tegenwoordig ministerie, zooals reden is om te denken, niet bijzonder vijandig gestemd wezen zal.

— De berigten uit de Fransche hoofdstad tot Maandag middag zijn van belang ontbloot.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den November.

Dezer dagen zijn de plaatselijke besturen uitgenoodigd, ten einde, voor zooverre hierin niet reeds moet voorzien zijn, onverwijld in overweging te nemen, of het niet doelmatig zou zijn, om, uit hoofde van de hier en daar plaats gehad hebbende diefstallen, en ter beveiliging van personen en eigendommen, weder met het houden van nachtwachten te doen aanvangen, waartoe het tijdstip van 1 November aan het gewestelijk bestuur het geschiktste is voorgekomen, terwijl, bijaldien zulks tot eenige buitengewone kosten mogt aanleiding geven, de plaatselijke besturen deswege de vereischte voorstellen aan Gedeputeerde Staten moeten doen.

— Den 1sten vertrok van Nijmegen het 3de of Bank-bataillon der 2de afdeeling infanterie, onder bevel van den majoor *Herr* naar Boxmeer, ten einde aldaar het 2de bataillon dier afdeeling af te lossen.

— Door den laatsten stormwind is te Kampen het zeewater tot eene aanmerkelijke hoogte opgeloopen en heeft den dijk op het Kamper eiland, die eerst in dit najaar grootendeels vernieuwd en onlangs voltooid was, zeer zwaar beschadigd; ook zijn ettelijke stuks rundvee daarbij omgekomen.

— Uit Exmorra, in Vriesland, schrijft men van den 27sten October:

» Heden voor den middag trof onze gemeente het volgende ongeluk. Sedert den nacht waaide er een sterke Z. W. wind, die, in hevigheid toenemende, tegen 12 ure in het N. W. uitschoot, en eene zoogenaamde windhoos aanvoerde, door wier buitengewone kracht de kerktoren van het muurwerk afgeligt en dus afgescheurd, met klok en balkwerk, op eenigen afstand van het kerkgebouw ter neder geworpen werd. In dezelfde ramp deelde de watermolen van den landman *Eerde Jans Feenstra*, die mede omvergeworpen en vernield geworden is.

» Gelukkig heeft er niemand ongeluk bij gehad, hetwelk te meer verwonderen moet, daar het voetpad over het kerkhof leidt, en dagelijks door velen gebruikt wordt.”

— Volgens een berigt uit Parijs van den 30sten October, heeft de heer *Cousin* den vorigen dag, bij de vergadering der maatschappij voor de zede- en staatkundige wetenschappen aldaar reeds een fragment voorgelezen van de beschrijving zijner jongste opvoedkundige reis door sommige Nederlandsche gewesten, die hij bezig is te vervaardigen. Dit fragment was getiteld: *Een bezoek van de kweekschool voor het lager onderwijs te Haarlem, in Noord-Holland.* De leden der maatschappij hebben deze voorlezing met levendige belangstelling aangehoord, en den heer *Cousin* verzocht van hun omtrent den uitslag zijner reis meerdere mededeelingen te doen. De hoogleeraar heeft zich dien ten gevolge verbonden om in de eerstkomende zitting der maatschappij, die op zaturdag den 5den November moest plaats hebben, een verslag wegens zijne bevinding in de *Stads-Armenscholen te Amsterdam* voor te lezen.

— Te Christiania is de vierde buitengewone Storthing op den 20sten October door den nieuwen stadhouder van Noorwegen, graaf *Wedel Jarlsberg*, geopend, bij welke gelegenheid gemelde heer de volgende koninklijke aanspraak voorlas:

» GOEDE HEEREN EN NOORWEEGSCHE MANNEN!

» Na vijf maanden vergaderd geweest te zijn, werd de achtste gewone Storthing krachtens § 80 der grondwet ontbonden. In overeenstemming met § 69 der grondwet, waarbij den koning het regt wordt verleend om de Storthing buiten den gewonen tijd bijeen te roepen, alsook in verband met § 70, is de tegenwoordige buitengewone Storthing vereenigd geworden. — De wets-ontwerpen, welke ik u andermaal zal doen voorleggen, zijn van bijzonder gewigt voor het rijk. De bloeijende toestand onzer geldmiddelen zal u in staat stellen, om de staatsuitgaven zonder moeijelijkheid te regelen. Het overschot der staats ontvangsten is aanzienlijk, ofschoon de directe belastingen tot de helft zijn verminderd. Een overzigt van de gesteldheid des rijks zal u thans op nieuw worden medegedeeld. — De wets-ontwerpen nopens de aangelegenheden der gemeenten en de uitoefening der beroepen vereischen uwe meeste oplettendheid. De zorgvuldigste overweging, door plaatselijke zaakkennis ondersteund, zal u de besluiten doen nemen, welke gij aan mijne bekrachtiging vermeent te onderwerpen. — Toen ik de grondwet van den 4den November 1814 goedkeurde, zag ik hare gebreken zeer wel in, doch was van oordeel dat deze overeenkomst tusschen den koning van Zweden en het Zweedsche volk eenerzijds, en den koning van Noorwegen en het Noorweegsche volk anderzijds, aan de onafhankelijkheid van Noorwegen een wettelijk staatkundig daarzijn verleende. — Nadat het Noorweegsche volk tot op het verdrag van Kiel aan eene veronderde wetgeving was onderworpen geweest, welke geene controle hoegenaamd verleende, heeft de nieuwe staatsinrigting hetzelve tot een nieuw leven geroepen, hetwelk echter niet zal kunnen blijven voortduren, indien niet de nationale vertegenwoordiging zich levendig van de gebieden de noodzakelijkheid voelt doordrongen, om aan de grondwet gevolg te geven, zonder enkele paragrafen derzelve, welke door de vertegenwoordigers der beide volken met onvoorwaarde-

vertrouwen en zonder voorbehoud zijn aangenomen, eenzijdig te willen uitleggen. De rijksakte, waarbij de constitutionele verhouding tusschen de beide rijken wordt bepaald, levert hiervan opzigtelijk Zweden het overtuigendste bewijs. De overgeërfde nationale raad werd tot eeuwige vergetelheid gedoemd, en eene toekomst vol trouwe vriendschap daagde aan Skandinaviëns hemel. Ik bid de Voorzienigheid, dat deze hemel nimmer moge bewolkt worden, maar, steeds helder en open, door eensgezindheid en door de stralen der broederliefde verlicht moge worden. Gaarne wil ik de overtuiging behouden, Mijne Heeren, dat uwe wenschen te dezen opzigte met de mijne overeenstemmen. — Ik smeek het Hoogste Wezen, hetwelk rijken grondt en doet vallen, dat het uwe handelingen moge zegenen, en blijf u, Goede Heeren en Noorweegsche Mannen, allen en ieder afzonderlijk, met koninklijke gunst en genade toegenegen."

De twee telegrafische depeches door den Franschen *Moniteur* van den 31sten October medegedeeld (van welke in de latere berigten van ons vorig nommer gesproken werd) hielden het volgende

» Bajonne, 29 October, half vier ure:

» Men heeft tijdingen van uit het karlistische hoofdkwartier; de bestorming van Bilbao was op den 27sten bepaald. Het tot heeft beslist dat de deserteurs van het Algiersch legioen het hoofd der stormkolom zullen uitmaken.

» De forten Begona en St. Augustin zijn ingenomen; een portugeesch karlistisch generaal is gesneuveld en *Monténégro* gekwetst. De zee is onstuimig; men heeft slechts over land gemeenschap."

» Toulouse 29 October,

» De karlisten zijn de valei van Aran binnengedrongen. De christinos die dezelve verdedigen wilden, zijn verstrooid geworden of vernietigd; de emigratie is aanzienlijk."

Deze depeches hebben op de parijsche beurs van den 31sten de Spaansche fondsen op nieuw gedrukt. Men meende dat Bilbao het niet lang zoude kunnen houden. De openingsaanspraak der Spaansche koningin had op de beurs niet veel indruk gemaakt; daar de fraaije beloften omtrent de buitenlandsche schuld maar weinig vertrouwen inboezemden. Aan het einde der beurs werd het gerucht van een' uitval van het garnizoen van Bilbao verbreid; maar ook dit vond weinig ingang.

In een bijzonder schrijven uit Bajonne van den 28sten, wordt insgelijks gemeld dat de voornoemde stad groot gevaar liep van in handen der karlisten te vallen; de stad werd door 20 bataillons met 30 stukken geschut belegerd. Men had aan den generaal *Evans* bijstand gevraagd, doch deze had zulks geweigerd, het garnizoen van St. Sebastiaan en van Passage niet willende verzwakken. In een' andere brief uit Bajonne wordt geschreven, dat 6 officieren en 20 soldaten uit Bilbao tot de karlisten waren overgegaan. Den 25sten waren de eerste bommen geworpen, zijnde van de uitvinding des kolonels *Lizair* en van buitengemeene grootte; dezelve hadden eene algemeene ontsteltenis in de stad te weeg gebragt. De infant don *Sebastiaan* had Durango verlaten om bij de belegering van Bilbao tegenwoordig te zijn. *Villareal* hield *Espartero* in 't oog de laatste stond te Miranda.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 31sten October.

Te Berlijn is van Warschau aangekomen de britsche gezant aan het persische hof, de heer *Ellis*.

— Door de *Allgemeine Zeitung* wordt uit Berlijn geschreven, dat men door brieven uit St. Petersburg vernomen had, dat Keizer *Nicolaas* plotselijk ongesteld was geworden. Er werd niet bijgevoegd of zulks nog een gevolg was van den val op des Keizers jongste reis, maar slechts gezegd dat Z. M. aan pijnen in den onderbuik leed, welke den bijstand van geneeskundige hulp had noodzakelijk gemaakt. Voor het oogenblik was er echter geen reden van ernstige bezorgdheid.

In hetzelfde blad wordt uit Petersburg van de helft der maand october geschreven, dat de Grootvorst, troonopvolger, *Alexander Nicolajewitz*, naar het door den Keizer vastgestelde opvoedingsplan, bij het bereikt hebben van zijn 18de jaar, zijne wetenschappelijke studien zal voltooijen, en tegen het volgende voorjaar zijn op drie jaren berekende reizen aanvangen. Het eerste jaar zou hij Rusland doorreizen en de beide volgende, vreemde landen gaan bezoeken.

— Uit Rhijn-Hessen wordt geschreven, dat de wijnoogst nu in de meeste gemeenten van de landstreek afgeloopen, doch ook daar zeer ongunstig was uitgevallen.

— Uit Bern schrijft men van den 22sten, dat de gezanten der kleine kantons hunne opwachting bij den heer *de Montebello* hadden gemaakt, en zich vervolgens ook naar den oostenrijkschen gezant begeven hadden, welke hun zou te kennen gegeven hebben, dat de zaak van *Conseil* Frankrijk alleen betrof en Oostenrijk daar buiten was. De laatste mogendheid stond slechts op de strikte en algeheele uitvoering, zoo wel van de zijde des Vororts als der kantons, van het landdagbesluit, betrekkelijk de vreemde vlugtelingen.

Te Bern is eene soort van volks-policij tot stand gebragt, wier taak het is gewone policie in zekere gevallen de hand te bieden. In laatstgemelde plaats is voorts dezer dagen een der vier italiaansche vlugtelingen, welke in de zaak van *Conseil* betrokken is, in verzekerde bewaring genomen.

— Van de italiaansche grenzen wordt geschreven, dat het genootschap van het » *Jonge Italie*, waarvan men een tijd lang minder gehoord had, thans zich weder scheen te bewegen om onrust te stoken. Alle italiaansche regeringen verdubbelden dan ook hare waakzaamheid, om de pogingen dier woelgeesten te verijdelen, welke onder begunstiging van de tegenwoordige gebeurtenissen in Spanje, hunne beginselen in Italie wilden doen veld winnen. De massa van het italiaansche volk, door de ondervinding wijzer geworden, zou zich echter door hunne misdadige pogingen niet laten wegslepen. De middelen intusschen waarover de italiaansche vlugtelingen tegenwoordig beschikken konden waren niet zoo geheel onbeduidend. Verscheiden hunner hadden op Maltha een veilig toevlugtsoord, van waar zij gemakkelijk ontwerpen tegen hun vaderland konden smeden; het ontbrak hun ook niet aan de noodige fondsen om schepen af te huren, en ondernemingen te wagen, welker gewigt niet naar den gewonen maatstaf moest beoordeeld worden. Wie hun dat geld bezorgd had was moeijelijk te zeggen, maar men wist genoeg dat het deels uit Engeland en Frankrijk was gekomen. Op Maltha hadden zij voorts drukpersen en litographische inrigtingen ter hunner beschikking, en het kon onder die omstandigheden niet wel anders zijn of dit alles moest door de Britsche regering oogluikend worden toegelaten; zoo schreef men onder anderen uit Napels, dat schepen onder Engelsche vlag met transporten van italiaansche vlugtelingen in de Middellandsche zee omzwerven, en zich nu aan de kusten van Calabrie, dan aan de zijde van Katalonien en andere spaansche havens vertoonen. Indien het waar was dat de Prins van Capua zich door de fraaije voorstellen dier vlugtelingen had laten wegslepen, had deze Prins daardoor eene zware verantwoordelijkheid op zich geladen, en hij een stap doen die hem later zeer zoude berouwen; terwijl van den anderen kant de italiaansche regeringen voornemens waren, indien aan de woelingen op Maltha geen perk gesteld wierd, daartegen te Londen klagten in te brengen, en zoo deze vruchteloos bleven, konde men ligtelijk represailles nemen, door den engelschen handel in de italiaansche havens te bezwaren.

De Schah van Perzië scheen, volgens te Konstantinopel ontvangen tijdingen, zijne krijgstoerustingen tegen *Muhammed*-khan van Kabul, een bondgenoot van Engeland en thans in oorlog met den Sultan van Lahore gewikkeld, te blijven voortzetten. De Turksche Gezant zou, na zich lang te vergeefs daartegen gekant te hebben zijne paspoorten hebben verlangd, terwijl alle Engelsche officieren in Perzische dienst hun ontslag wilden nemen.

Het ongenoegen der Engelsche en Turksche Regeringen tegen de Perzische is nog toegenomen, sedert men zich overtuigd heeft dat de laatste den Kurdischen Bey, die onlangs door de Turksche troepen verslagen is, een hulpkorps van twaalf duizend man had toegezegd, dat reeds op marsch schijnt geweest te zijn.

— Te Weenen waren den 25sten October genoteerd: 5 pCt. Metall. $103\frac{1}{4}$; 4 pCt. $99\frac{5}{8}$; 3 pCt. $73\frac{3}{8}$; Bankactien 1546.

169ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

3de, 4de en 5de Trekking: Geene.
6de — N°. 3451, een prijs van *f* 1000.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 2den November*.

TARWE. — In een doen: 133, 134 ℔ Keulsche *f* 235; - 128 Zeeuwsche *f* 225; - 120 geringe O. B. Poolsche *f* 185.

ROGGE. — Oude, als voren, N. dito iets flaauwer: 124 ℔ N. Overijsselsche *f* 160; - 125 dito bij gerijf *f* 164.

GARST. — Hield prijs: 100 ℔ N. Vriessche Zomer *f* 117; - 103 N. Oldammer Winter *f* 127; - 101, 104 Oostvriessche Winter in Entrep. *f* 110, 115.

HAVER. — Goed prijshoudend: 72 ℔ geringe N. Voer *f* 72; - 94, 95 O. fijne Vriessche *f* 117; - 84 geele Deensche *f* 88.

BOEKWEIT. — Prijshoudend: 115 ℔ Rozendaalsche *f* 150.

PAARDE-BOONEN. — Oude: *f* 175 à 183.

DUIVE BOONEN. — Oude: *f* 180, 188, 190.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — 1 £ lager; Kromb. 64 £.

LIJNZAAD. — in een doen: 110 ℔ Petersb. *f* $327\frac{1}{2}$; 108 ℔ Gron. *f* $302\frac{1}{2}$; 103, 105 ℔ Archangel *f* $297\frac{1}{2}$, 310.

De gebleven prijzen der RAAPOLIE kunnen uit hoofde van de afrekening eerst morgen opgegeven worden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 NOVEMBER) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; dito 5 pCt. $100\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; Kansb. $21\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$; Amort.-Sijndic. $4\frac{1}{2}$ pCt $64\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $75\frac{3}{4}$, $\frac{9}{16}$; Handelm. $172\frac{1}{2}$, $171\frac{3}{4}$, $172\frac{1}{2}$; Ardoin 85 £, $17\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito coupons 24 à 25; Uitgest. 6; Passieve $5\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers,